

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

708

Szerző:

Cím: Budapest legújabb muzeuma

Bp. 1940 I. 6.

Hely:

Fáy András

Idő:

"1940"

Forrás:

Magyar Törzsök

Budapest legújabb muzeuma

A Hazai Takaréknál Fáy András kiállítása

— A Magyar Törzsök tudósítójától. —

A Hazai Takaréknál pénztártermében most nemcsak ügyfelek járnak. Meghatódott arcokkal találkozunk ott, akik Fáy András emlékének hódolnak és az Egyesület történetét élik végig. Mert a pénztártermekben állította fel a Takaréknál a Fáy András múzeumot. Az első teremben üvegpolicok alatt sorakoznak fel könyvek, okmányok s egyéb kegyeletes emlékek, míg a hátsó teremben állították fel az első vármegyei hivatalos szobát. Ugyanazok a bútorok vannak itt, amelyeket 100 évvel ezelőtt használtak. Ott van Fáy András íróasztala, a könyvelő és az ellenőr polca. Az egészet kopottas fehér színű léckeret foglalja egybe. A szoba berendezésének érdekes története van. Valamikor báró Dániel Ernő alapította Kereskedelmi Múzeumban volt. Ennek megszűnése után a Nemzeti Múzeumba került. Onnan kapta vissza most a Hazai Takaréknál.

Rieger Gyula igazgató-helyettes szakavatott magyarázatai elevenítik meg a tárgyakat. Megmutatja azt az ívet, amellyel Fáy András részvényjegyzéseket gyűjtött. Történelmi nevekkal találkozunk itt. Részvényt jegyzett Kossuth Lajos, Széchenyi István, Eötvös József, Deák Ferenc, Weszelényi Miklós, Bajza József, Vachott Sándor. Vachott Imre, Jósika Miklós és mások. Ott látjuk Fáy András alapszabálytervezetét és a szolgálati szabályzat-tervezetét. Ez mindkettő vaskos füzet és különösen a szolgálati szabályzat-tervezetben számos

olyan utasítás van, amely még ma, 100 év után is, néha sajnos épp olyan aktuális, mint akkoriban volt. A következő erényeket ajánlja a tisztviselőknek: „Minden haszonleséstől idegen lelkület, türelem, emberszeretet. Nem szabad hasztalan várakoztatni a népet és gunyolni apró betéteiket.“

Odébb „betételi könyvecskét“ látunk 1870-ből. Érdekes, hogy ezeken az intézet különböző neveken szerepel. Így a Hazai Első Takarékpénztár, másutt Pest Vármegye Takarékpénztára, leginkább azonban a következő elnevezéssel találkozunk, ami úgy látszik hivatalos cím volt: a Pestmegye pártfogása alatt álló Hazai Első Takarékpénztár. Aztán 6 forintról szóló nyugtalmányt látunk. Szerepel egy német nyelvű váltó 1840-ből. Különösen érdekes az 1841 január 3-án tartott választmányi kiküldöttek a mai felügyelő bizottsági tagok voltak. Ezek az urak még nem értettek az ügyvezetéshez. A tudatlanságukat azonban nem nagyképszerűséggel, hanem szerénységgel pótolták. Erről tanuskodik a jegyzőkönyv bevezető szakasza: „Nem lévén mi az intézet hivatalos kezelési módjával gyakorlatilag ismeretesek, legelsőbbben is az evégből magunk mellé vett számadó tisztviselőkkel a hivatalos könyvek szerkezetét és a bennök gyakorlott kezelési rendet magyaráztattuk meg.“ Ugy látszik azonban, hogy a kezelési rendet hamarosan megértették, mert már ugyanebben a jegyzőkönyvben több javaslatot terjesztenek elő. Így többek között azt, hogy a számlákat havonként zárják.

Aztán érdekes statisztikával találkozunk az első év üzleteredményeiről. A betétek összege már ekkor 2.962 forint 42 krajcár volt. A betétek megoszlása, társadalmi rétegződés szerint a következő volt:

cselédek 21.841.50 forint, mesteremberek 18.384.25 forint, polgárok, nemesek, honoráriórok 16.370.45 forint, izraeliták 5.460.22 forint, adózó jobbágyok 905.20 forint. Bár mostanában a pénzüzetek hasonló statisztikát nem bocsátanak nyilvánosságra, mégis kötve hisszük, hogy a mai modern cselédek bármely pénzüzetnél a betétek sorában az első helyet foglalják el.

Az első betétes Bod Pál ügyvéd volt, aki 1840 január 11-én 150 forintot 450 darab ezüst huszasban adott át. Az első kölcsönt Puky Márton kapta január 16-án. Érdekes, hogy már öt nappal az alapítás előtt kérte a kölcsönt és öt nappal az alapítás után már megkapta. Hiába, ha kölcsönről van szó, a magyar ember megtagadja a rokonságot Pató Pállal.

Érdekesnek tartjuk megjegyezni, hogy az intézet igazgatója Simonsits János másodalispán volt, míg Fáy András segédigazgatói címet viselte. Tiszteletdíjat egyikük sem kapott. Hivatalnokok ezek voltak: Szalay János titoknok és ügyvéd, évi 600 forint fizetéssel, Mátray József pénztáros évi 500 forint fizetéssel és Sántha Péter ellenőr, akinek 400 forintból kellett megélnie Suhajda Ferenc irnok mindössze 300 forintot kapott.

A Takaréknál 1851-ig működött a Vármegyei házában. Utána a Reáltanoda és Egyetem uca sarkán lévő épületébe költözött. Kevesen tudják, hogy a Hazai Takaréknál első székházát ugyanott Ybl Miklós építtette 1868-ban. Ugyancsak Ybl tervezte a Kálvin-téri bérpalotát is. A mostani székházát 1915-ben készült el. Ebben van a Fáy András múzeum. Azt hisszük azonban, hogy idők multával az egész épületet nemzeti műnek fogják...